
Problémy sociálně slabých nejsou tak černobílé, jak se zdá, říká studentka ETF

Problémy sociálně slabých nejsou tak černobílé, jak se zdá, říká studentka ETF UK

Nejdříve jako dobrovolnice pomáhala malému chlapci ze sociálně vyloučené lokality s učením. Postupně Mgr. Zuzana Kalčíková přišla na to, že práce se sociálně slabšími je to, čemu by se v životě chtěla naplno věnovat. Nastoupila do společnosti Člověk v tísni a přihlásila se na [Evangelickou teologickou fakultu UK](#), kde prvním rokem studuje obor pastorační a sociální práce.



Co vás přivedlo k tomu, že jste se začala věnovat lidem žijícím v sociálně vyloučených lokalitách?

Když jsem studovala na Západočeské univerzitě v Plzni, přišli k nám do školy pracovníci jedné neziskové organizace a nabídli nám možnost stát se dobrovolníkem. Seznámili nás s tím, jak vypadají a fungují sociálně vyloučené lokality v České republice. Přes ně jsem pak začala pracovat jako dobrovolnice, dělala jsem to po celou dobu svého tamějšího studia.

Co jste jako dobrovolnice dělala?

Jednalo se o individuální doučování, asi čtyři roky jsem docházela v Plzni do jedné rodiny, kde jsem vždy jednou až dvakrát týdně pomáhala s učením malému chlapci. Na první schůzku šel se mnou do rodiny koordinátor, abych se s rodinou seznámila. Většina dobrovolníků má před tím, než se do pomoci zapojí, různé obavy nebo předsudky, a přiznám se, že já jsem je tehdy měla také. Proto jsem byla ráda, že tam koordinátor šel poprvé se mnou. Hned na začátku mě ale mile překvapilo, že to byla úplně normální rodina, pouze s nižšími příjmy. Maminka měla základní vzdělání, tatínek v domácnosti nebyl. Chlapec měl problémy s češtinou, matematikou a později i s angličtinou. Většinou jsem mu pomáhala dělat domácí úkoly. Při tom jsme se snažili do doučování zapojit i maminku, aby viděla, jak se může s dítětem učit. Vysvětlovali jsme jí také, že je potřeba pro dítě vytvořit místo, kde se může v klidu učit. Chlapec měl ještě mladšího bratra, tak šlo o to, aby ho při učení nerušil.

Jak jste se nakonec dostala k práci terénní pracovníce?

Už při studiu v Plzni jsem začínala tušit, že bych chtěla pracovat v neziskovém sektoru. Když jsem si pak hledala práci, měla jsem to štěstí, že jsem uspěla ve výběrovém řízení a mohla nastoupit do organizace Člověk v tísni v Kladně. Teď tam pracuji už třetím rokem.

Co vás pak přivedlo ke studiu na Evangelické teologické fakultě UK?

Absolvovala jsem kvalifikační kurz pracovníka v sociálních službách se zaměřením na terénní práci. K tomu si ale chci doplnit další znalosti a kvalifikaci podle zákona o sociálních službách, abych pak měla větší možnosti působnosti v sociální oblasti. Obor pastorační a sociální práce je docela široce zaměřen. Máme různé předměty od pedagogiky po psychologii, což jsou předměty, které jsou pro mé pracovní zaměření velmi důležité. Vedle studia se také průběžně vzdělávám prostřednictvím kurzů a stáží pořádaných organizací Člověk v tísni i mimo ni.

Jak vypadá běžný pracovní den terénní sociální pracovnice v Kladně?

Dopoledne jdu většinou do terénu za rodinami. Docházíme přímo do domácností, kde lidem poskytujeme různé poradenství, ať už se to týká sociálních dávek, dluhů, bydlení, pracovního uplatnění, či vyřizování různých běžných záležitostí, se kterými si naši klienti nedokážou bez pomoci poradit. Nedílnou součástí této práce je ale i administrativa. Veškeré konzultace s klienty musím zapisovat, vést záznamy. Proto se odpoledne věnuji buď této činnosti, nebo pracuji na zakázkách, zjišťuji informace, komunikuji s úřady apod.

Je práce s dospělými těžší než s dětmi?

Důležité je pracovat s dětmi i s dospělými. Děti se lépe učí novým věcem, je u nich vidět daleko větší a rychlejší pokrok než u dospělých. Práce s dospělými klienty je docela náročná. Člověk chce hned vidět nějaký posun, je třeba se ale připravit na to, že to není tak jednoduché. Například pomoci rodině vymanit se z dluhů je skutečně dlouhý proces. Je třeba vidět úspěchy i v maličkostech.

Neztrácíte pak někdy naději?

Tyto pocity se někdy objevují, proto máme pravidelné supervize, individuální i skupinové, kdy můžeme tyto pochybnosti řešit. Hodně to pomáhá, je to nástroj proti syndromu vyhoření. Důležité také je, aby sociální pracovník nežil jen svou prací a nesnažil se spásit svět, ale aby dbal taky trochu o sebe. Ze začátku jsem do různorodých osudů lidí, se kterými jsem se setkávala, trochu zabředávala. Je velmi důležité oddělovat osobní a pracovní život, jinak by se z toho člověk zbláznil...

Čím dobijíte baterie?

Sportem, čtením knížek, chozením do kina. Je důležité udržovat si záliby, které má člověk rád, věnovat se tomu a nešidit se. Sociální pracovník musí být v pohodě, aby mohl pomáhat a podporovat lidi, kteří jsou na tom hůř.

Setkala jste se za dobu, co se tomuto poslání věnujete, s nějakým příběhem dospělého, který se dokázal skutečně odrazit ze dna a vymanit se ze svých problémů?

Není to časté, ale jeden příběh mám. Jeden muž byl dlouhodobě nezaměstnaný, na sociálních dávkách, žil ve špatných bytových podmínkách, měl rodinné problémy. Po velmi dlouhé době se mu podařilo najít práci, kde je už třetím rokem. Nejdřív ho vzali na zkoušku, teď už dostal smlouvu na dobu neurčitou. Problém je ale v tom, že je hodně zadlužený. Z platu mu kvůli exekucím moc nezůstane. Do práce ale pořád chodí, občas se divím, kde bere motivaci. Jeho okolí se mu diví, že chodí do práce, když by pro něj bylo výhodnější brát sociálních dávky, na které exekutor nemůže. On má v sobě ale nějak uloženo, že dluhy chce splatit, minulost urovnat. Za svou práci je strašně rád.

Změnil se váš pohled na celou problematiku sociálně vyloučených lokalit potom, co jste začala pracovat jako terénní sociální pracovnice?

Můj pohled na věc se změnil už po nástupu na vysokou školu. Když jsem se dostala do této práce, zjistila jsem, že problém není tak úplně černobílý, jak se zobrazuje. Hodně se to staví na etnicitě, je tam ale spousta jiných faktorů, se kterými se lidé potýkají. Nevyhovující bydlení, zadluženost, nízké vzdělání a s tím související obtížné pracovní uplatnění apod., a k tomu všemu musí překonávat stereotypní pohled svého okolí na Romy. To jim ztěžuje možnost odrazit se ode dna a začít se svými problémy něco dělat.

Zájemci o dobrovolnickou práci v sociálně vyloučených lokalitách se mohou obracet na regionální střediska společnosti Člověk v tísni. Jejich pomoci je stále potřeba.

Člověk v tísni, o. p. s., Programy sociální integrace – pobočka Kladno hledá dobrovolníky pro doučování dětí ze sociokulturně znevýhodněného rodinného prostředí a do nízkoprahového klubu pro děti a mládež. Zájemci mohou kontaktovat Vendulu Karasovou – koordinátorku dobrovolníků na tel.: 739 320 295, vendula.karasova@clovekvtsni.cz